

Konferanse om næringsutvikling i Tromsreindrifta

Snakkepunkter til Silje Karine Muotka

“Sámedikki bargu boazodoaluin – plánen ja gaskaoamit”

Buorre beaivi buohkaide, ja giitu dán bovdejumi ovddas!

- Boazodoallu lea dehálaš ealáhus sámis, mas lea guhkes historjá árktalaš guovllus, ja lea buotbeallásaš resursaávkkestalli; eallinvuohkin ja ealáhussan.
- Sámedikkis lea ráddjejuvvon váldi boazodoalu ektui. Sámediggi váikkuha boazodoalo áššiin eanaš konsultášuvnnaid bokte stáhta eiseválddiiguin ja cealkámuša bokte boazodoallošiehtadallamiidda stáhta ja NBR gaska.
- Sámedikki rolla almmolaš hálddašeamis lea láhtuid nammadeapmi boazodoallostivrii, ja mii searvat dasa lassin regionála gulahallanforain, mat leat arenan sami ja boazodoallofágalaš mielváikkuheapmái regionála boazodoallohálddašeamis.
- Mii oaidnit dárbbu geahčadit mo árvoštallat daid nammademiid vuoi dát orgánat doibmet luohtehahttin ealáhussii.
- Boazodoalus leat vuordámušat Sámediggái ahte mii veahkkín gozihit boazodoalu vuoigatvuođaid ja beroštumiid, ja dađistaga lassánit jearaldagat boazodoalus máid Sámediggi sáhtta dahkat gozihan dihte boazodoalu beroštumiid.
- Sámedikki boazodoallopolitihka vuodđun lea ge de boazodoalu vuoigatvuođaid suodjaleapmi. Ja dát mielddisbukta ahte dát dahkko lagás ovttasbargguin ealáhussain.
- Ja dat ii čága čihkosii ahte boazodoalu stuorámuš hástalus lea areálaid vátnivuohka ja gáržžideapmi, go stuoraservodaga beales eanangeavaheapmi ii vuhtii váldde boazodoalu dárbbášlaš guohtuneatnamiid.
- Dat lea stuora vahágiin go guoskevaš eiseválddit eai váldde ovddasvástádusa bargat dan badjeli oláhan dihte daid čovdosiid mat leat buot beliide ávkin, eai ge hehttehussan ja vahágiin álolassi boazodoaluealáhussii.
- Dákko bokte leat ge Sámediggi ja NBR ásahan sami almmolaš láhkálávdegotti, geahčadan dihte rievdadusdárbbuid dálá boazodoalolágas.
- Otnáš boazodoalolága guoskevaš áššiid meannudeapmi hálldahusas ja bohtosat diggevuogádagas, leat mángii čájehan ahte bozosápmelaččaid árbevierut ja riekteipmárdusat eai vuhtiiváldo. Dát lokte gažaldaga ahte soahpá go dat lánka álbmotrivttiin ja internašunála konvenšuvnnaiguin.
- Lávdegoddi galgá erenoamážit čielggadit mii lea erohus priváhtarievttálaš stivremis ja almmolaš rievttálaš hálddašeamis, ja dasto árvoštallat siidaosiid sajádaga. Lávdegoddi galgá evttohit rievdadusaid boazodoalolágas nu ahte nanne boazodoalu areálagáhttema. Lávdegoddi galgá maiddái geahčadit láhkamearrádusaid mat čatnasit boazolohkui.

- Dál leat mánggabealálaš stuora rievdadusat vuordimis mat váikkuhit boazodoalu, ja erenoamažit šiehtadallamiid oktavuodas dárbbášuvvo mis buorre gulahallan boahttevaš proseassaide, sihke departemeanttain ja iešguđetge stáhta eiseválddiiguin, regiovnínalaččat ja suohkaniid dásis. Sámediggi oaidná dehálažžan máhcahit lagás oktavuoda ja ovttasbargovuoijŋa.
- Áiggun erenoamažit namuhit ahte mus leat stuora vuordámušat mo Romssa ođđa regionála boazodoalu plána doaibmá. Dát sáhtá leat vuogas ásaš mii buktá ovttaráđálašvuoda, ja hálidan ge rávvet ahte dát hálddašeapmi dáhkkošii ealáhusa luohhtámuša vuodul.
- Finnmárku ja Romssa fylkkaid ovttastahttin lahkona dál dađistaga. Dát mielddisbukta vel stuorat boazodoaloguovllu regiovnínalaččat. Dát lea stuora vejolašvuhtan čuoldit heajos dábiid ja čuovuhit baicce daid buriid, doaibmi bargovugiid olles regioidnii.
- Sámi árbevirolaš boazodoallu lea nana sámi kulturguoddi, dat lea áidnalunddot ealáhus sihke nationála ja riikaidgaskasaš oktavuodas.
- Danne deattuha Sámediggi garrásit kultuvrralaš árvvuid ja árbevieruid suodjaleami boazodoalus, ja ahte dan ovdánahttin ovddiduvvi árbedieđuid vuodul.
- Mun sávan ahte dát ođđa fylka sáhtá veahkin nannet boazodoalu, dan ovdanahttin vejolašvuodaid ja doalahit boazodoalu ceavcilvuoda sámi persperktiivas.
- Boazodoallu lea ge gievraras ovdánahttinealáhus, mii guovtti iešheanaláš vuoduid čuovvu; ealáhuspolitihkkalaš buvttadanárvvu ja sámipolitihkkalaš kulturárvvu.
- Go vuhtiiváldojit goappašat dát vuodut, dán olis han boazodoallu de buhtada buhtes, dearvvašlaš buktaga ja árbevirolaš máhtu bokte.
- Hálidan namuhit Hjerttind Rein fitnodaga, mii lea dahkan čalbmái čuohcci buori barggu ja oláhan buori beaggima mii guoskka bohccobirgui. Dát fitnodat lea ovdamearkan mo árbevirolaš čanástat addá árvvu ja márkansajástaga.
- Dan oktavuodas leat ge gávnadanbáikkít erenoamaš dehálaččat, ja anán fuola go Romssa gávpoga fitnodagat ja bohccobierggbuvttadeapmi dáhttot gaskkustit dán oktavuoda.
- Sámi árbevirolaš boazodoallu boktá beroštumi máilmmi viidosáččat, dan vuohttit čielgasit dan erenoamaš goargnumis mátkeealáhusain dáppe Romssas. Danne lea ge dehálaš ahte dákkár kulturárbbi čájáhallan čuovvu ja doahttala árbevirolaš riekteguđiid ja maiddá kultuvrralaš čanástagaid.
- Sámediggi doarju dákkár bargguid ja mun sávan ain buori lihkestuvvoma midjiide buohkaide boazodoalu ealáhusaovdanahttimiin.

Giitu mu oasis!